

Міністерство культури землі Гессен

Успішне вивчення німецької мови

Програма підтримки для дітей та молоді з
міграційним корінням в землі Гессен

Herausgeber:

Hessisches Kultusministerium
Luisenplatz 10
65185 Wiesbaden
Telefon: 0611 368-0
www.kultusministerium.hessen.de

Видавник:

Міністерство культури Гессен
Луізенплатц 10
65185 Вісбаден
телефон: 0611 368-0
www.kultusministerium.hessen.de

Verantwortlich:

Christopher Textor

Відповідальний:

Крістофер Текстор

Шановні читачки та читачі,

Міністерство культури землі Гессен усвідомлює свою суспільну та політичну відповідальність за те, щоб створити для дітей біженців та молодих мігрантів, котрі прибувають в Гессен, а також для багатьох дітей та молоді з міграційними коріннями якнайкращі умови прийому та надати можливість навчатися в наших школах. Таким чином ми робимо значний внесок до суспільної інтеграції.

Одним з найважливіших та найважчих завдань сучасності є зокрема зміцнення та розвиток книжної німецької мови як мови навчання, щоб кожна дитина та молода людина відповідно до своїх індивідуальних здібностей мала змогу отримати якомога кращу освіту. Навики книжної німецької мови необхідні ученицям та учням, щоб вчитися, досягати успіхів в школі та мати рівні і справедливі шанси на освіту. Зовнішні обставини, на які ми не маємо значного впливу, і надзвичайний час пандемії показують, що комплексна програма мовного розвитку в школі в поєднанні із зміненою ситуацією у викладанні та вивченні є надзвичайно дієвим інструментом допомоги у вивченні німецької мови, і її послідовне втілення в очній формі служить оптимальною компенсацією.

На наступних сторінках ми ознайомимо вас з комплексною програмою мовного розвитку для дітей та молоді з міграційним корінням, котра охоплює підготовчі дошкільні курси, що починаються за рік до початку школи, допоміжні курси німецької мови, а також інтенсивні заходи в загальноосвітніх школах та закладах професійної освіти, вдосконалення німецької мови в межах дуальної освіти.

Окрім цього, наші школи та державні управління освіти залюбки допоможуть вам вірно обрати потрібний курс німецької мови.

З повагою Ваш

A handwritten signature in blue ink, which appears to be 'O. Lortz'.

Проф. доктор О. Александер Лорц, міністр освіти землі Гессен

Програма мовного розвитку

Володіння німецькою мовою вирішально впливає на успіх дітей та підлітків у школі та при здобутті професійної освіти і є необхідною передумовою для успішної інтеграції. Тому важливо від початку допомагати ученицям та учням вивчити мову.

Шкільна комплексна програма мовного розвитку з **різними модульними елементами** базується на наукових досягненнях в цій галузі і бачить своє завдання в тому, щоб допомогти вивчити німецьку мову дітям та молоді, для яких вона не є рідною.

Комплексна програма мовного розвитку охоплює

- підготовчі дошкільні курси
- мовні курси для дітей з відтермінованим прийомом в школу
- курс «Німецька мова та ПК» в початкових школах з великою кількістю мігрантів
- допоміжні курси німецької мови
- класи інтенсивної підготовки в загальноосвітніх школах
- курси інтенсивної підготовки в загальноосвітніх школах
- курси писемності
- класи інтенсивної підготовки в закладах професійної освіти (InteA)
- вдосконалення німецької мови при дуальній освіті

Постійне мовоутворення на уроках з різних предметів служить вдосконаленню книжної та фахової мови.

Підготовчі дошкільні курси для дітей в останній рік перед школою

Початкові школи пропонують підготовчі дошкільні курси для всіх дітей, котрі при записі в школу ще не мають достатніх знань німецької мови. Початкові школи та садочки тісно співпрацюють при цьому.

Підготовчі дошкільні курси є обов'язковими. Вони допомагають, щоб всі діти могли приступити до навчання в школі з достатніми знаннями німецької мови, та проводяться в початкових школах та/чи дитячих садочках.

Початок - за 12 місяців до початку школи, тобто за 1 навчальний рік.

Батьки записують дітей в школу вже в березні/квітні попереднього року.

Таким чином при записі та прийомі в школу можна заздалегідь визначити, чи діти достатньою мірою володіють німецькою мовою, а чи їм потрібна допомога.

При записі дітей в школу всі батьки отримують детальну консультацію про те, яку підтримку можуть отримати їх діти.

Мовні курси для дітей з відтермінованим прийомом в школу, щоб вони могли успішно розпочати 1-ий клас

Якщо діти на початок першого класу ще недостатньо володіють німецькою мовою, їх можна тимчасово звільнити від занять в школі. Тоді такі діти **зобов'язані** відвідувати **курси німецької мови**, котрі є допоміжним засобом для засвоєння знань німецької мови.

Мовні курси для дітей з відтермінованим прийомом в школу є обов'язковими і відбуваються в підготовчих класах або на спеціальних мовних курсах початкових шкіл. Вони сприяють тому, щоб всі діти через рік мали кращі знання німецької мови. За умови позитивного мовного розвитку діти можуть перейти вчитися в перший клас.

Протягом року, на який відтерміновується прийом в школу, всі батьки отримують детальну консультацію про можливу підтримку для успішного навчання їх дітей.

Німецька мова і ПК для дітей початкових класів з метою покращення знань німецької мови

Ряд початкових шкіл із значною кількістю дітей-мігрантів, застосовуючи модуль «Німецька мова і ПК», допомагає дітям покращити знання німецької мови.

Німецька мова і ПК

Ця програма допомагає дітям-першокласникам додатково до щоденних уроків німецької мови та математики в їх класах; відповідно продовжується в другому–четвертому класі, доповнює уроки завдяки застосуванню навчальних програм на ПК, створює можливість для цілеспрямованої та індивідуальної підтримки школярів та школярів.

Проект «Німецька мова і ПК» виник в результаті співпраці між міністерством культури Гессен та благодійним фондом Hertie-Stiftung.

Допоміжні курси німецької мови

для учениць та учнів різного віку з метою вдосконалення їх знань німецької мови Школи пропонують обов'язкові допоміжні курси німецької мови для тих учениць та учнів, котрі можуть порозумітися німецькою мовою, але їх знання ще слід вдосконалювати.

Допоміжні курси німецької мови

допомагають ученицям та учням краще розуміти та вживати усну і письмову німецьку мову та успішно закінчити школу. Вони охоплюють по два додаткових уроки в тиждень в початкових школах, а в середніх та старших класах – до чотирьох додаткових уроків в тиждень.

Класи інтенсивної підготовки в загальноосвітніх школах для новоприбулих шкільного віку без достатніх знань німецької мови

Школи, що мають велику кількість новоприбулих, бажаючих продовжити навчання, розпочате в попередній країні проживання, пропонують обов'язкові класи інтенсивної підготовки. Вони є допоміжним засобом для школярів та школярок, котрі повинні опанувати базові знання німецької мови.

Класи інтенсивної підготовки – це обов'язкові заняття для всіх новоприбулих шкільного віку, вони можуть бути організовані регіонально або міжрегіонально та надають знання німецької мови на базовому рівні. Як правило, тривають один рік і готують дітей до переходу в регулярні класи.

Пришвидшити інтеграцію цих учениць та учнів можна, наприклад, залучаючи їх до уроків музики, мистецтва та спорту в складі регулярних класів, а також до заходів в межах школи повного дня. Тому слід намагатися, щоб вони брали участь у відповідних уроках разом з регулярними класами тієї ж школи.

Курси інтенсивної підготовки в загальноосвітніх школах для новоприбулих шкільного віку без достатніх знань німецької мови

Школи пропонують під час регулярних занять обов'язкові курси інтенсивної підготовки, щоб допомогти новоприбулим, що бажають продовжити шкільне навчання, але погано володіють німецькою мовою або зовсім не володіють нею, і не можуть відвідувати класи інтенсивної підготовки.

На курсах інтенсивної підготовки засвоюються базові знання німецької мови, вони тривають до двох років.

Курси писемності створені для учениць та учнів, котрі

- ще не відвідували школу та/або
- мусять вивчити латинську абетку.

Вони відбуваються під час занять в класах/ на курсах інтенсивної підготовки. Курси писемності можуть також відбуватися межах програми InteA (інтеграція через приєднання та закінчення школи) в закладах професійної освіти.

Класи інтенсивної підготовки в закладах професійної освіти (інтеграція через приєднання та закінчення школи – InteA) для молоді від 16 до повних 18 років* без достатніх знань німецької мови

Професійні школи пропонують учням, бажаючим продовжувати в них навчання, розпочате в країні попереднього проживання, обов'язкові класи інтенсивної підготовки. Ця пропозиція адресована тим учням та ученицям, котрим необхідно спочатку отримати базові знання німецької мови для переходу до професійної освіти або зміни освітнього курсу.

Класи інтенсивної підготовки в закладах професійної освіти – це пропозиція, адресована всім бажаючим продовжити навчання в них віком від 16 років до повних 18 років*. Тут здобуваються базові знання німецької мови і вивчається професійна термінологія. Вони тривають до двох років і повинні зробити можливим перехід до інших освітніх курсів та відкрити доступ до професій та освіти.

Додатково цей модульний елемент підтримується соціально-педагогічними послугами, котрі фінансуються міністерством соціальної політики та інтеграції землі Гессен.

Крім цього, біженцям віком від 18 до повних 21 р.* в межах «Плану дій для інтеграції біженців та підтримки суспільної солідарності в Гессен» пропонується участь в класах інтенсивної підготовки в закладах професійної освіти (InteA).

* Враховується вік при долученні до класу/ курсу інтенсивної підготовки

Вдосконалення німецької мови

в межах другого дня теоретичних занять в професійній школі для осіб, котрі в минулому продовжили перерване навчання, а тепер здобувають дуальну освіту

Особам, котрі в минулому продовжили перерване навчання в школі, а тепер здобувають дуальну освіту, можуть запропонувати можливість додатково вдосконалити знання галузевої німецької мови під час другого дня теоретичних занять в професійній школі.

Вдосконалення німецької мови при здобутті дуальної освіти цілеспрямовано допомагає особам, котрі в минулому продовжили перерване навчання в школі; щоб успішно здобути дуальну освіту, пропонуються чотири уроки німецької мови додатково до дванадцяти годин регулярних занять, відштовхуючись від базового рівня, курси продовжуються на рівні мови для фахівців.

Шкільне навчання для біженців

Обов'язковість шкільної освіти

Згідно з законодавством в землі Гессен здобуття шкільної освіти є обов'язковим. Період обов'язкового відвідування школи, що вважається основним заняттям, починається 1 серпня для кожної дитини, котрій до 30 червня включно виповнилось шість років. Він триває, як правило, дев'ять років (початкова школа та подальша школа для середніх та старших класів). Діти осіб, котрі подали клопотання про притулок, яких в межах процесу визнання вже розподілили до адміністративно-територіальної одиниці (комуни та райони), згідно з освітнім правом землі Гессен зобов'язані відвідувати школу.

На основі діючих положень, як правило, всі діти та молодь від 6 до 16 років (можливо, з похибкою в кілька місяців) відвідують школу.

Право відвідування школи

Біженці дитячого та юнацького віку з України мають право відвідувати школу, якщо вони фактично проживають в землі Гессен. Це значить, що їх поселили в автономному тимчасовому житлі-гуртожитку або приватно в родичів чи знайомих. Таким чином вони перебувають на території адміністративно-територіальної одиниці (комуни чи району). За прийом відповідають безпосередньо окремі комуни та їх адміністративні органи.

Щоб отримати право на відвідування школи, необхідно сконтактуватися з місцевою службою реєстрації населення, щоб зареєструватися в якості біженця, незалежно від подальшої процедури. Міністерство культури Гессен передбачає максимально швидкий, прямий прийом дітей та молоді у вже існуючі (як правило) класи інтенсивної підготовки для вивчення німецької мови при школах. Для 5-річних дітей є можливість прийому в існуючі підготовчі дошкільні курси.

Інтеграція біженців у наших школах

Допомога у вивченні мови біженцям, котрі не знають або погано знають німецьку мову, надається в загальноосвітніх школах, тобто в початкових школах та подальших школах для середніх та старших класів, перш за все в класах та на курсах інтенсивної підготовки. В межах класів та курсів інтенсивної підготовки проводяться також курси писемності для тих, хто ще не має попередньої шкільної освіти. В професійних школах допомогу у вивченні мови надають в межах програми InteA.

Консультації для біженців щодо вибору школи

Всі 15 державних управлінь освіти мають приймальні та консультаційні центри для осіб, котрі бажать продовжити перерване навчання. Тут батьки-мігранти чи біженці можуть проконсультуватися і дізнатися, яка школа може запропонувати необхідну допомогу у вивченні мови.

Додаткову інформацію можна знайти на інтернет-сторінках міністерства культури Гессен.

Контактні особи

Всі школи та державні управління освіти землі Гессен залюбки допоможуть вам вибрати відповідну пропозицію.

Крім цього, для осіб, котрі бажають продовжити перерване навчання, і не володіють або недостатньо володіють німецькою мовою, в кожному державному управлінні освіти працює приймальний та консультаційний центр (ABZ).

Додаткову інформацію можна знайти на інтернет-сторінках міністерства культури Гес сен.